

Apotekstjänst Sverige AB
Att. advokaterna AA och BB

Anmälan om företagskoncentration – dosdispenseringstjänster; särskild undersökning

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket beslutar att genomföra en särskild undersökning enligt 4 kap. 11 § konkurrenslagen (2008:579), KL, av Apotekstjänst Sverige AB:s, 556577-4097, planerade förvärv av ensam kontroll över Svensk dos AB, 556869-9143.

Beslutet gäller omedelbart.

Bakgrund till ärendet

Företagskoncentrationen och de berörda företagen

1. Apotekstjänst Sverige AB (Apotekstjänst) har enligt 4 kap. 6 § KL anmält förvärv av ensam kontroll över Svensk dos AB (Svensk dos).
2. Apotekstjänsts verksamhet startade 2012. Huvudkontoret och dosverksamheten är belägna på Lidingö, utanför Stockholm. Apotekstjänst driver ett öppenvårdsapotek med tillstånd från Läkemedelsverket att bedriva maskinell dosdispensering med tillhörande system för ordination och expedition av läkemedel i originalförpackningar. Apotekstjänst levererar dosdispenseringstjänsten till öppenvården och läkemedel till patienter som nyttjar tjänsten. De dosdispenserade läkemedel som Apotekstjänst säljer levereras från företagets dosapotek.

3. Apotekstjänst är ett helägt dotterbolag till koncernmoderbolaget Bonver AB, 556341–7731, som i sin tur kontrolleras av Versteegh Gruppen AB, 556052–8761 ("Bonverkoncernen"). Apotekstjänst är ett av flera bolag som ingår i den familjeägda Bonverkoncernen.
4. Svensk dos bildades 2011 och har sitt säte i Uppsala. Svensk dos är ett öppenvårdsapotek med tillstånd från Läkemedelsverket att bedriva maskinell dosdispensering med tillhörande system för ordination och expedition av läkemedel i originalförpackningar. Svensk dos levererar dosdispenseringstjänster till öppenvården och läkemedel till patienter som nyttjar tjänsten. Svensk dos driver dosapoteket Oden varifrån de läkemedel Svensk dos säljer levereras.

Dosdispenserade läkemedel

5. Syftet med dosdispenserade läkemedel är att underlätta läkemedels-
hanteringen för patienter och vårdpersonal. Maskinell dosdispensering innebär att tabletter och kapslar tas ur läkemedlens originalförpackningar och ompaketeras maskinellt till särskilda dospåsar för enskilda patienter. Varje dospåse innehåller de läkemedel som en patient ska ta vid ett visst tillfälle. I dag är cirka 280 000 personer i Sverige dospatienter.
6. Sedan avvecklingen av apoteksmonopolet 2009 behöver regionerna upphandla dosdispenseringstjänsten till öppenvården. Regionerna har valt att gå samman i så kallade upphandlingskluster, i stället för att varje region ska upphandla var för sig.¹ Detta leder till färre upphandlingar och större kontrakt. Upphandlingarna karaktäriseras av hård konkurrens och är ofta föremål för överprövningar. Dosdispenserade läkemedel till öppenvården tillhandahålls i dag av tre aktörer; Apotekstjänst, Svensk dos och Apoteket AB.

Skälen för Konkurrensverkets beslut

7. En företagskoncentration som prövas enligt 4 kap. 1 § KL ska förbjudas om den är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det. Vid prövningen av om en företagskoncentration ska förbjudas ska särskilt beaktas om den medför att en dominerande ställning skapas eller förstärks.
10. Enligt 4 kap. 11 § KL ska Konkurrensverket inom 25 arbetsdagar från och med det att en fullständig anmälan inkommit meddela beslut om att antingen genomföra en särskild undersökning av koncentrationen eller lämna koncentrationen utan åtgärd.

¹ SOU 2018:53 s. 122 ff.

11. Konkurrensverket får enligt 4 kap. 17 § andra stycket KL på begäran av en part i företagskoncentrationen tillfälligt stoppa löptiden för den frist som anges i 4 kap. 11 § KL under så många arbetsdagar som verket bestämmer.
12. Anmälan om företagskoncentration inkom till Konkurrensverket den 29 november 2023. Beslut i ärendet skulle därmed ha meddelats senast den 8 januari 2024. Sedan Apotekstjänst upplysts om att Konkurrensverket preliminärt uppmärksammat konkurrensproblem till följd av koncentrationen, inkom Apotekstjänst den 22 december 2023 med en begäran om att verket tillfälligt skulle stoppa löptiden för fristen under 17 arbetsdagar. Konkurrensverket fattade ett sådant beslut den 3 januari 2024, med följd att det datum Konkurrensverket senast ska meddela beslut enligt 4 kap. 11 § KL flyttades till den 31 januari 2024. Detta beslut har således meddelats inom föreskriven tid.
13. Under utredningen hittills i ärendet har Konkurrensverket genomfört ett flertal utredningsåtgärder. Bland annat har offentliga upphandlingar av maskinell dosdispensering av läkemedel till öppenvården som genomförts i Sverige sedan avregleringen av apoteksmarknaden analyserats. Upphandlingsanalysen visade bland annat att de tre nuvarande aktörerna är de främsta konkurrenterna på marknaden samt att deltagarfrekvensen för samtliga tre aktörer ligger på över 90 procent i upphandlingarna.
14. Vidare har synpunkter inhämtats från regionerna, vilka är parternas främsta kunder, och från apoteksaktörer i Sverige. Regionerna uttrycker en stor oro för förvärvets effekter på marknaden. Å andra sidan har såväl parterna som andra apoteksaktörer framfört kritik mot hur regionerna upphandlar dosdispenseringstjänsten, både vad gäller dess utformning och omfattning, och hur det påverkar möjligheten att beräkna lönsamhet och incitamenten att träda in eller expandera. Konkurrensverket har därför genomfört en ekonomisk analys vad gäller parternas lönsamhet samt inhämtat en stor mängd partsinternt material.
15. Utredningen har visat att marknaden kännetecknas av inträdeshinder i form av behov av stora investeringar, specifik kompetens, myndighetstillstånd samt anpassade lokaler. En aktör som vill träda in på marknaden måste hantera den osäkerhet som förekommer på marknaden till följd av få och stora upphandlingar samt att majoriteten av upphandlingarna överprövas. Eftersom dosapoteksverksamhet enligt lag måste bedrivas i Sverige, är det konkurrenstryck som utländska aktörer utövar ytterst begränsat.
16. För att Konkurrensverket ska kunna ta slutlig ställning till företagskoncentrationen krävs ytterligare utredning och en analys av de effekter som koncentrationen kan komma att ge upphov till. Därför ska en särskild undersökning genomföras.

17. Innan Konkurrensverket meddelar beslut får parterna och andra medverkande i företagskoncentrationen inte vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen (4 kap. 13 a § KL).

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga ekonomen Åsa Käfling.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten

Beslutet att genomföra en särskild undersökning kan inte överklagas (7 kap. 1 § KL).

Kopia till:

Svensk dos AB

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.